эт. татар.
Татар.
3-3247

نصيحت

برنچی

بالالر ایچون

(علم اخلاقدن یدنچی جزء)

اثر:

رضاءالدین بن فخرالدین

اورنبورغ

بشنچی طبع

قزانده

ملت مطبعه‌سی ١٩٠٨

ЭЛЕКТРО-ТИПОГРАФІЯ

Миллятъ

1908.

Из фондов Российской национальной библиотеки

Татар.
3-3247.

نصيحت

برنچى

بالالر ايچون

(علم اخلاقدن يدنچى جزء)

اثر:

رضاءالدين بن فخرالدين

اورنبورغ

بشنچى طبع

ناشرى: ملت كتبخانه‌سى * قزان‌ده ملت مطبعه‌سى ١٩٠٨

Казань
ЭЛЕКТРО – ТИПОГРАФІЯ
Миллятъ
1908.

Инв. № 10396

Из фондов Российской национальной библиотеки

نصیحت

بسم الله الرحمن الرحیم

۱

آتا و آنا

۱) ای حرمتلو بالالر! خدمت کوسترمش کیمسه‌لر، یخشی کوکللی کیمسه‌لر، هر وقت حرمت اوزرنده اولورلر، و یاقین کوریلورلر، بونی ایسه اوزکزده بیله‌سز. حالبوکه سزنک آتا و آنالرکز، سزلره ایک آغر ومشقتلی خدمتلرنی ایتمشلر وهمیشه ایتمکده‌لردر. هر وقت سزنک قایغوکزده بولنوب، سزلرنک سعادتکز ایچون طرشمقده‌لر، وهر وقت سزنک ایچون جناب اللهه یالوارمقده ودعاء ایتمکده‌لردر. اوشبونک ایچون هر نه‌قدر آنلرک خدمتلرینه‌قارشولق ایتماککز ومشقتلرینک حقنی اداء ایلمه‌ککز ممکن اولمازسه‌ده – همیشه آنلره اخلاص ایله خدمت ایدوچی، وآنلره حرمت کوستروچی اولکز!...

خصوصا الله تعالی حضرتلری، آنلره گوزل معامله ایلمك ایله وصیت ایلمش، ورسول اکرم افندمز، صلی الله علیه وسلم حضرتلری: „آتا آنالرنی رضا ایدوچی بالالردن، جناب الله‌ده رضا اولور“ معناسنده سوز سویله‌مشدر.

۲) کله‌جك کونده، حرمتلی وفائده‌لی کیمسه‌لردن اولمقکزنی آتا وآناکز، هر وقت امید ایدوب، طورمقده‌لر، والله تعالی حضرتندن صورمقده‌لردر. ایمدی سزلرده، بویله ایذگولکلره قارشو یاوزلق ایدوچیلردن اولمه‌کز! همده آنلرک نصیحتلرنی، قورقوب واورکوب دگل، بلکه محبت واخلاص ایله طوتکز، چونکه آنلر، بودنیا حالنی

اوزون تجربه‌لری ایله گوزل طانیمشلر، وسز بیلمادگکز کوب سرلری بیلمشلردر.

٣) کشینگ اطاعتلی (بوی صونوچی) اولمقی، کوگلی یخشی اولمق علامتدندر. ایمدی سزگه اک یاقین کیمسه‌لرده البته آتا وآنالرگزدر. شونگچون آنلره هر وقتده اطاعتلی اولگز، عمل وسوزده آنلره قارشو کلمه‌گز، بوسببدن آنلرنگ کوگللری‌ده راحت اولور، اوز کوگللرگزده، ودنیاده طورمشگزده گوزل اولور.

٤) آتا وآنالرگز حضورنده بیك ادب اوزرنده اولگز، آنلرنگ سوزلرنی یخشی طوتگز، واشارتلرنی آکله‌گز، آنلر ایله آرتق قچقرمای ادب ایله آچق سویله‌شگز. آنلر آیاق اوزرنده طوردقلری وقت سزلر اوطروچی اولمه‌گز!..

٥) بهادرلق: آدم اوغللرنده، حرمتلی بر صفتدر. الوغلر مجلسنده اولنوب، آنلردن حکمتلی سوزلر ایشتمك عقلنی آرتدره وعلملکنی کوبایته‌در. حتی کچوك بالالرنی، بیوك آدملر مرتبه‌سینه یاقین کتوره‌در. شونگ ایچون یوره‌کسز بالالر مثالنده اتالرگز مجلسنده‌اوطورمقدن قورقمه‌گز، وبیلمگان‌هم آکلامغان نرسه‌لرگزنی آنلردن صورگز، وهر نرسه‌نگ اصلنی بیلورگه طرشگز!.

٦) یوردگکز وقتلرده آتاگز اوچرار ایسه، آگا هم آنگ ایله برلگده اولانلره سلام‌ویروب، امرلرنی کوتوب طورگز! اگرده اوطورب طورمقده اولدیغگز حالده کلور ایسه، آچق یوز ایله آیاق اوزره طورگز!.

٧) آتاگز هر نه ویرر اولسه اوزینگ مرحمتلری ایله‌ویررلر، شونگ ایچون نرسه اولسه‌ده صوردیغگز وقتده یانده چیت آدملر یوق وقتده ادب ایله صورگز، اگرده استه‌دکلرگزی ویرمازلر ایسه کوب بورچمه‌گز، زیرا سزلرگه نه‌نرسه کرك ونه‌نرسه کرك دگل ایدگنی، وسزلره نه‌شیلر موافق اولوب، اولمادیغنی آنلر دخی گوزل‌بیلورلر.

Из фондов Российской Национальной библиотеки

٨) كرك آتا گزنگ اگ یاقین دوستی‌ده اولسون. آتا گزدن باشقه‌دن حاجت صورمق عیب، وعائله حرمتنی یبارمکدر. شونگ ایچون جمله مقصودگزی آتا گزدن صورا گز!.

٩) بالاچاغنده آقچه طوتارغه اوگرنمگان کیمسه، الوغ اولدیغنده هم آقچه طوته بیلماز، دنیاده گوزل کون کچره آلماز، بلکه‌بار بایلغنی اسراف ایدوب، بدبخت اولور قالور. شونگ ایچون آتا گز طرفندن ویرلگان آقچه‌لری طوته بیلورگه اوگره‌نگز. صاق اولگز، „بو آز آقچه غنه!" دیه کورمه‌گز، چونکه بو کون، سزگ کرکلرگزده ویرلمش آقچه کبی، آزدر.

١٠) بعض بالالر اولورکه، آتالرینگ مالارینه اشانوب، هیچ بر کسب واش یولینه کرمازلر، بلکه یالقاولقغه عادت ایدرلر. آخیرنده بر کون کلور، آقچه‌لری‌ده بتار. ترکلك ایدر ایچون قولده هنرده اولماز. اوشبونگ ایچون آتا مالینه اشانوب طورمای بلکه نه قدر بای بالاسی اولسه‌گزده اولگز، اوزگزی فقیر کمسه بالاسی حساب ایدوب، هنر اوگرنمك اجتهادنده اولگز!.

١١) دنیاده طورغان مدتده، شادلقلرنی سویلر؛ قایغولرنی چیشوب ایچنی بوشادر ایچون اگ یاقین اگ اشانچلی بر کشی‌گه محتاج اولنه‌در. لکن بو اشلر طوغروسنده آتا ایله آنادن آرتق هیچ کیمسه اولماز، چونکه بونلر، بالانگ شادلغی ایچون حتی اوزندن آرتق سونمکده، وحسرتلری ایچون الدن کلن جمله چاره‌لری کورمکده کمچیلك ایتمازلر. شونگ ایچون سرلرگزی بونلره سویله‌گز، سرلرگزنگ خزینه‌لری هروقتده آتا وآنالرگزنگ کوگللری اولسون!،

١٢) کوزگه کورنگان بر نرسه‌گه قزغوچی بولمه‌گز، آنالرگزنگ جیوب قویغان نرسه‌لرنی؛ وقوناقلر ایچون دیه حاضرلگان شیلری یاننده یورمه‌گز، وضرر ایتمه‌گز! چونکه آنالرندن رخصتسز بویله اشلر اشلاوچی بالالر، بوکبی اشلرگه عادت ایدرلر، وکوندن کون

ИР фондов Российской национальной библиотеки

آرتدروب، اخیرنده (الله تعالی صاقلاسون!) اوغری اولور.لر

۱۳) بدنگز اوسوب کوچ کردکچه، اللرگزدن کلن اشلرده آتا وآنالرگزه یاردم ایدوچی اولگز، بلکه شفقت وخدمتلرگزی دخی آرتدرگز، آنلر ایسه‌سزگ یاش وقتلرگزده، واگ ضعیف اولدقگز کونده، تربیه‌لب سزلری اوسدرمشلردر. برکون اولور سزلرده آتا اولورسز، حساب ایدوب باقگز، شوکونده بالالرگز حرمتگزی صاقلامازلر ایسه رضا اوله بیلورسزمی؟ رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری: „آتالرگزه ایزگولك ایدگز، سزلره بالالرگز ایزگولك ایدر“ معناسنده برسوز سویلمشدر.

۱٤) بعض بالالر اولور که آتالرینگ تربیه‌لرنده، ومرحمتلری کولگه‌سنده‌راحت‌راحت اوسارلرده، اوسدکلری صوگنده آتالرینگ فکرلرینه قارشو کلورلر، سوزلرنی‌ایشتمازلر، آنلرنگ عمللرنی آز کوروب کولرلر. سزلر شویله انصافسز اولمه‌گز آتالرگز‌ایسه سزگ طوغروگزده مسئول اولمای، بلکه آنلر طوغروسنده سز مسئول اوله‌چقسز. زمان کوندن کون‌ترقی‌ایدوب. وعلملر آرتوب طوردیغندن، بو کونگ بیوک بر عالمی ایرته‌گی کونده برشا گرد درجه‌سنده قاله‌چغی طبیعیدر. اوچ قاطلی بناء صالمق طوغروسنده اولان مدح، اوچونچی قاتنی بناء ایدوچیلره اولدیغی کبی، نیگزنی صالوچیلر هم ذم ایدلمیه مستحق دگللردر.

۱۵) تیوشسز بر اش ایله امر ایتدکلری وقت، هیچ طغزلنمای، وکوگللرنی جراحتلندرمای، بلکه ادب وانصاف اوزرنده اشنگ طوغروسنی بیلدررگه طرشگز.

۲ طوغمه‌لر.

۱٦) طوغمه‌لرگز، آتاوآنالرگز صوگنده‌ایگ‌یاقین کمسه‌لرگزدر. شونگ ایچون آنلر ایله هر وقت ادبلی ومرحمتلی اولگز. بونلرنگ

الوغلرینی آتا و آنا یرنده حساب ایدوب ، اطاعتلی اولـکز . وسوزلریله عمل ایدکز . کیچوکلرینه شفقتلی اولوب ، آنلری اصلا رنجتمه‌کز ، وقاتیغ کوکللی اولمه‌کز . اویاتسزلق وتربیه‌سزلکده کوچرگچ اولوب کورلمه‌کز ، آنلری سوکمه‌کز ، قوللرنده اولان نرسه‌لرینی تارتوب آلمه‌کز . چونکه بویله ایتمك آنلرنك قانلری بوزولمقغه وآتا آنانی آچولاندرمغه سبب اولور .

١٧) طوغمه‌لرکزده یارامغان بر اش کورلور اولسه یخشی سوز ایله : « بویله اولمه‌کز ! عیبدر . » دیه منع ایدکز ، ومذکور اشنك کیلشمادکنی بیان ایدوب کوسترکز ، گوزل یوله کوندرکز .

١٨) طوغمه‌لرکز اوستوندن آتا و آنالرکزه سوز ایتمه‌کز ، چونکه بویله اولان بالالر ، بویله اشلره عادت ایدوب ، الوغ اوسدکلرنده هم سوز یورتوچی اولورلر . بلکه اولنور ایسه گوزل اشلرنی سویله‌کز .

١٩) طوغمه‌لرکزدن ، ایتولرینی کوتوب طورمای هر اشلرنده یاردمچی اولـکز ، الـکزدن کلن ایزگولـکلرنی آنلردن اصلا قزغانمه‌کز .

٢٠) طوغمه‌لرکزنك سرلرینی گوزل صاقله‌کز ، آنلره شادلق خبرلر سویلب ، اگرده آنلره ضرر کتوره‌چك اولماز ، ایسه یمانلرنی سویلمه‌کز . سوز وفعلـکز ایله آنلره اخلاصلی اولـکز ، عیبلرنی یاشرکز . هر وقت آچق یوز وکیك کوکرك ایله قارشو اولـکز .

٢١) بعض بالالر اولورکه آتالری وفات اولدیغنده ، مال بولمك حقنده طوغمه وقارنداشلریله بوزوشورلر ، بربری حقنده ادبسز معامله‌ده اولنورلر ، قیمتلی وقتلرنی وعزیز ماللرنی تلف ایدرلر ، اوزلرینك قان وجان قارنداشلرنی رنجتوب ، چیتلرك قورصاقلرنی طویدررلر ، بو یولده اوزلری‌ده بدبخت اولورلر ، آتا و آنالرینكده اسملرنی حرمتسز ایدرلر ، عائله وقبیله‌لرنی مسخره‌لکه قالدررلر . سزلر ، اوسدککزده بویله بالالر کبی اولمه‌کز ، عیبدر . بلکه طوغمه‌لرکز

Из фондов Российской национальной библиотеки

ایله هر وقتده برلك ایله اولـگز نجسنی (بوزوق خلق ، وآچو
سببلرنی) هر وقت توپراق آستنه کومگز، بویله اولدیغنده آز
مالده کوب کورلور، قسقه عمرده بر کاتلی بولور.

۳ یاقین قرنداشلر

۲۲) آتا آنا وطوغمه‌لرگز صوڭنده ، سزلره یاقین کیمسه‌لر
اوزگزنڭ قارنداشلرگزدر. بونلرهم سزلرڭ سعادتگزی وراحتگزی
استمکده‌لردر. اشبونڭ ایچون بونلره هم آتا آناوطوغمه‌لره اولان
معامله کبی معامله‌ده اولـگز، جمله‌سنی بر تیگز دوست کورگز،
خسته اولدقلرنده حاللرنی صورگز. شادلق وقایغو وقتلرنی اورتاقلاشگز،
حاجتلرنی گوزل صورتده اداء ایدگز.

۲۳) یالقاو وبوزوق خلقلی ذاتلره ایز گولك ایتمك ، یالقاولقلرنی
آرتدررغه وبوزقلقلرنی کوچلندررگه سبب اولدیغیچون ، یاقین
قارنداشلرگزه ایزگولك ایتدگگز وقت ، کسب سببلرندن محروم
قالانلرنی وصاف کوڭلیلرنی آیرم باقگز. یعنی ایزگولـگنی
تیوش اورنلره صرف ایدرگه طرشگز،

٤ کورشیلر

۲٤) قارنداشلر صوڭنده ، اڭ یـاقین کیمسه‌لر کورشیلرگزدر.
شونڭ ایچون کورشیلر ایله گوزل معامله‌ده اولـگز، آنلر ایله
دوست طورگز، شادلق وحسرت وقتلرنده اورتاقلاشوب ، خسته‌وچیرلی
وقتلرنده حاللرنی صورگز، خدمتلری اولسه کورگز، آنلر ایچون
دائم دعاچی اولـگز.

۲۵) کـورشیلرڭ نامحرم اولانلرینه کوز صالمه‌گز! قویمه
یارقلرندن باقمه‌گز! هیچ براشده آنلرڭ خاطرلرنی قالدرمه‌گز! حرمتلی
وعفتلی کیمسه‌لر بویله اولورلر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

٥ او ایچنده

٢٦) او ایچنده اولانلر ایله گوزل معامله‌ده اولنمق شریعت قاشنده اڭ سوكلی اشدر. وشونڭ ایچون او ایچنده اولانلر حقنده ادبلی و مهربانلی اولڭز. او ایچنده اولانلر راحت وشاد اولورلر ایسه، سزلره هم راحتلك وشادلق اولور.

٢٧) او ایچنده خدمت ایدوچیلر اولسه، آنلری خوارلمه‌ڭز، كوڭللرنی بیوقدرمه‌ڭز، یومش قوشدیغڭزده: „ شویله ایله ! بو یله‌قیل!" دیمای، بلكه: „ شویله ایده كورڭز، مرحمت ایدوب بو یله ایله‌سڭزله! شویله ایدر ایسه‌ڭز گوزل اولور ایدی " دیوڭز: خادملر ایله بو یله اولنمق كوركام خلقلیلقدر. تربیه‌لی آدملر عادتی بو یله اولور. یومشق سوزلی اولمق آدم اوغلی ایچون بیوك برسرمایه‌در

٢٨) خدمتچیلره مرحمتلی اولڭز، آنلر قاشنده وقـارڭزی صاقلاڭز. خطالقلری اولدیغنده عفو ایدڭز، آنلر ایله اوینامه‌ڭز، كولكو سویلشمه‌ڭز، ضرورت اولمادیغنده آنلرڭ سوزینه‌قاتشمه‌ڭز، چونكه بوشیلر بردن تربیه‌سزلك علامتیدر، وایكنچی آنلردن یمان‌سوز ایشدرگه، وخلق بوزولورغه سبب اولور.

٢٩) خدمتچیلر اوایچنده اولان سرلرڭ آچقچلریدر، هر كوردكلری سویلرلر، وایشتدكلرنی فاش ایلرلر. شونڭ ایچون صـاق اولڭز، چیتلردن یـاشرلنه‌چك سوزلرنی آنلر حضورنده سویلمه‌ڭز، آقچه وبـایلقڭزنی آنلره بیلدرمه‌ڭز هر اشلادكلرنی كوزادوب طورڭز، بونڭ سببلی آنلرڭ مكرندن امین اولورسز.

٣٠) او ایچنده اولان سرلرنی، چیت كیمسه‌لره سویلمه‌ڭز

٣١) اویقودن ایرته طورڭز، وطوردیغڭزده، سلامتلكڭز ایچون الله تعالی گه شكر ایدڭز، صوڭره طهارتلنوب نماز اوقوڭز.

٦ مكتب

٣٢) چای اچدکگز صوڭند کیوملرگزی کیوب اوقورغه وارگز، چیقمازدن مقدم آتا وآنالرگزگ اللری‌نی اوبوب، رضالقلرنی آلگز، طوغمه‌لرگز ایله کورشوب: „الله تعالی یولینه چقدم، الله تعالی بکا توفیق ویرسه ایدی“ دیه نچکه کوڭل واخلاص ایله مکتب یولینه یورگز

٣٣) مکتب یولنده اوینامه‌گز، عجب نرسه‌لره تماشا ایدوب طورمه‌گز، اوچراغان بالالر ایله سویلشوب یوانمه‌گز، تربیه‌سز بالالر وبوزوق آدملر ایله برلکده یورمه‌گز، اورامده اوینامه‌گز. چونکه بوشیلر سببندن وقتگز ضائع اولور. اوزگز سیزمادکگز حالده خلقگز بوزولور، بلکه الوغ آدملر روشنده وقار اوزرنده یورگز. مکتبدن قایتدقگزده وباشقه یرلرگه یوردکگزده هم بویله اولگز.

٣٤) مکتبه کردکگزده آیاق کیوملرگزی، بورك، طون کبی طش کیوملرگزی، بیلگولی یرگه قویوب، معلم وباشقه ایبداشلرگزه آچق یوز ایله سلام ویرگز، وآنلر ایله درس اوقومیه باشلاگز.

٣٥) درس باشلانور وقت یتسه، هیچ کمنی طغزلامای ورنجتمای ادب ایله گنه اورنلرگزه اورناشگز، اگرده اورنلرگز طغز اولسه، کوچلامای تورتشمای، بلکه: „شویله ایده کورساگزله“ دیه ایبداشلرگزدن ایرکنلك صورگز.

٣٦) اوز اورنگزده، هیچ برطرفه آوشمای بلکه طوب طوغری ومعلمگه قاراب ایبداشلرگز ایله برتیگز اولوب یاق یاقغه قارامای بورلمای شادلق اوزرنده اوطورگز، مکتبه کروب چغوب یوردکده هم انصاف اوزرنده اولگز.

٣٧) مکتب ایچنده اولان داوشلره قاتشمه‌گز، اویناوچی وتر- بیه‌سز بالالر ایله ایبداش اولمه‌گز، آنلر ایله بریرده اوطورمه‌گز، اوزگزگه بیلگولنگان اورندن رخصتسز کوچمه‌گز.

Из фондов Российской национальной библиотеки

٣٨) بر تورلى درس ويرلدكنده، سزلر ايكنچى درسلره باقمه‌گز، بلكه معلم طرفندن ويرلمكده اولان درسه تمام كوڭلكزى صالكز، هر بر نصيحتلرنى ذهنڭزه اورناشدرڭز، درس وقتنده سويلشمه‌گز، وباشقه شيلره كوڭلكزى يبارمه‌گز، بو سببدن استاذلرڭزدن رضالق آلورسز، علمڭزدن فائده كوررسز.

٣٩) معلم، سوز صورديغى وقتده آياق اوزره طوروب اللرڭزى كوكره‌ككزه‌قويوب، حرمت اوزرنده‌معلمگه قاراب طورڭز، صورديغنى يخشى آڭلاڭز، صوڭره بيلدككز ايله آچق وموافق داوش ايله جواب ويرڭز، ايبداشلرڭزدن صورلمش سوزلره قاتشمه‌گز.

٤٠) سوزڭزده ياكه يازولرڭزده اولان ياڭلشلرڭزى معلملر توزاترلر ايسه بونڭ ايچون كوڭلسزلنمه‌گز، چونكه معلملر سزلرى ياراتمقده‌لر، وسزلرده اولان ياڭلشلرى بتورمگه طرشمقده‌لردر.

٤١) معلملرڭز اوقورغه، يازارغه، بيكلارگه قوشقان اشلرنڭ جمله سنى محبت ايله يرينه كلتورڭز.

٤٢) كچكنه وقتده، پاكلك ونظامغه رعايه‌اينو چان اولمق بالانڭ عقللى وتدبيرلى اوله‌چغنه الوغ برعلامتدر. شونڭ ايچون كيوملرڭز پاك هم بيلگولى براورنده، كتاب ويازونرسه‌لرڭز ترتيبلى اولسون بارماقلرڭز ودرس اسبابلرڭز قاراغه بويالوب يورماسون.

٤٣) قلملرڭزى كيوملرڭزگه، ياكه ساچلرڭزغه سورتمه‌گز، اغزڭزغه قابوب‌يورمه‌گز، بوشيلر خسته‌لكگه‌و پچراق يورمگه‌سبب اولور. بلكه قلم سورترايچون يانڭزده آيرم بركيندركيساگى بولنسون.

٤٤) الكز، اگرده قاراغه ياكه باشقه نرسه‌گه بويالنور ايسه تيز زمان يووب پاك ايله‌گز، كيوملرڭز ايسه هروقت پاك يورسون.

٤٥) مكتب‌و باشقه‌يرلرنڭ‌بوره‌نه‌واستينه‌لرينه، آصوب‌قويلمش خريطه‌لره ياكه كتابلره، اورمده يوردكده قويمه وقاپقه‌لره باغچه‌لرده

Из фондов Российской национальной библиотеки

اولان اسكميه‌لرگه يازمه‌گز. بوشيلر ايسه تربيه‌سز بالالر اشيدر.

٤٦) طوپ وداغانده آتلونمق كبى اوينلر، سكرلرى قوتلندرر، همتنى اوياندرر، تننى سلامتلندرر، شونك ايچون بوكبى اوينلردن محروم طورمه‌گز.

٤٧) اوينلرگز تعطيل ساعتلرنده، درسلرگزه‌و باشقه اشلاره‌گز كمچيلك كتورماز روشده‌هم پاك اورنلرده، يخشى هوالى يرلرده، بيك ادب اوزرنده اولسون.

٤٨) مكتبدن قايتديغگزده، آتاو آنالرگزه سلام‌ويروب، كتابلرگزى ودرس اشيالرنى بيلگولى اورنغه قويگز. اويناسگز كلور ايسه ادب ايله‌گنه اويناگز، درسلرگزى بيلمازدن الك اويقولامه‌گز.

٤٩) كرك مكتب ايچنده، كرك باشقه‌يرده، ادبسز سوز سويلشمه‌گز، تيوشسز اشارتلرده‌بولنمه‌گز، چونكه‌بويله‌شيلردن تربيه‌لى آدملر نفرت ايدر.

٥٠) درسلرنى قالدرمش، ياكه بيلگولى ساعتلرندن كچگوب قورمش شاگردلر ايچون سبقلر قيين اولور. ايدشلرندن توبان درجه‌ده يالور، شونك ايچون درسلرگزه دوام ايدگز، ساعتلرندن صوڭغه قالدرماگز.

٥١) مكتبه يورمكدن وسبق اوقومقدن مقصود، ايمان بيلمك، تربيه‌لى وكامل آدم اولمق ايدكنى خاطرگزدن چقارمه‌گز، هم اوشبو مقصود اوزرنده اخلاص ايله‌يورگز، „ نيچون مكتبه‌واره‌سز، ونيچون اوقومقده‌سز؟“ ديه صوروچى اولسه، سزده: „ الله‌تعالى‌نك بيورقنى يرينه كتورمك ايچون، آتام آنامه دعاچى اولمق وطوغمه هم قارنداشلرمه، قبيله‌ودينداشلرمه، برفائده‌لى كيمسه اولمقنى اميدايده‌م“ ديه جواب ويرگز، بوروشده جواب ويرمك بالانك عقللى اوله‌چغينه دليل اولور.

٥٢) مكتبلرده درسلرك تمام اولديغى صوڭنده „ ايمدى اوقومق وقتى اوتدى، علممده يتارلك اولدى“ ديه علمدن وكتابلردن آيرلمه‌گز، بلكه بوش وقتلرگزده هميشه كتابلرگزى مطالعه ايله‌گز، وهر برياڭا

Из фондов Российской национальной библиотеки

کتابلری ، (کیباك وچوب چار اولانلردن باشقه‌لرنی) ادبی رساله‌لری اوقوڭز ، بوسببلی ذهنڭز آچلور ، عقلڭز آرتر ، فکرڭز طوغری اولور .

٧ علم

٥٣) علم ، کوڭل کوزنی آچار ، نادانلق قارانغولغنی ییارر ، الوغ درجه‌لره طوتاشدرر ، دشمنلره قورال اولور . ترکلکی صاقلار ، دنیا کوتمك سببلرنی بیلدرر ، یورت ایچنده وعموم خلقلر ایله نه روشده اولنورغه کرك ایدکنی اوگره‌تور . علم عالملرنڭ زینتی ، آدملرڭ حرمتی اولوب ، اوغریلردن قورقوسز دولت ، وهیچ بتمای طورغان بایلقدر .

٥٤) عالملر (علملی کیمسه‌لر) پیغمبرلرڭ وارثلری ، دنیانڭ نورلری اولوب ، نادانلرده دنیاده طوردقلری حالده اولکلر حکمنده‌لردر ، چونکه آنلر ، الله‌تعالی نڭ عجیب نرسه‌لرینه کرك وقتده‌غنه کوز صالورلر ، لکن عبرت آلا بیلمازلر . کرك وقتده صو ایچارلر ، اما صونڭ نه‌دن حاصل اولدیغنی ، وچیشمه‌لرڭ نه یره کتدکلرندن خبرلری اولماز .

٥٥) علمی کوب کیمسه‌لره کوره آز علملی اولمقدن اویالمه‌ڭز ، بلکه بیلورگه الکزدن کله‌چك شیلری بیلمای قالوڭزدن اویالڭز ، چونکه بونسی عیبدر .

٥٦) علم اهللرینه نفس آردندن یورمك هیچ کیلشماز ، شونڭ ایچون شریعت اولچاوندن طش مال سویمه‌ڭز ، شهوتلرڭزه اسیر اولمه‌ڭز .

٥٧) هر وقت علمه محبت ایدڭز ، اوگره‌دلمش شیلرنی اخلاص ایله دڭلاڭز ، صوڭنده کرکلرنی اوگرنڭز ، وهر بر علمدن کورکام اولاننی بیلوڭز ، هیچ وقت علمگه تکبرلك کوسترمه‌ڭز .

٥٨) علم اوگرنمك هرنه قدر گوزل اش اولورسه‌ده ، بوزوق نیت ایله اوقولدیغنده کوزللگی کیمور . شونڭ : ایچون

„ بزدن الله تعالی رضا اولسون ، هم یخشی اشلرگه سبب اولسون ایدی " دیه نیت ایدگز. بو ایسه یخشی نیتدر. „ امام مؤذن ؛ آخوند، قاضی یا که معلم، مدرس ونه اولسه‌ده بر مرتبه‌گه ایرشسه‌ك ایدی " دیه نیت ایتمه‌گز، کوڭلگزده بو کبی شیلر اولورسه چقارگز. چونکه بونلر یخشی نیت دگلدر. زیرا علمدن مقصود درجه‌گه نه دگل بلکه فائده‌لی آدم اولمقدر.

٥٩) خزینه‌گزده اولان علمدن آرتقنی دعوی ایتمه‌گز؛ اوز اوزگزه الوغلق ایله حکم ایلمه‌گز. کورمیورمیسز؟ بورتکلری کوب وایری اولان باشاقلر، هر وقتده باشلرنی توبان صالوب طوررلر. بورتکسز یا که آز بورتکلی باشاقلر، باشلرنی یوقاری کوتاررلر، آزغنه هوا سلکنور اولسه، سلکنورگه کرشورلر، حالبوکه اوزلرینڭ اوتغه یاندرمقدن باشقه فائده‌لری اولماز.

٨ کتاب و مطالعه

٦٠) گوزل کتابلر: عجیب شیلر کورله‌چك کوزگی، آولاقده سردش، یالگزلقده ایبدش، عاجزلك وقتلرده یاردمچی، حسرتلرده شادلق کتوروچی، فکرلری نورلاندروچی، کچن زمانلر حاللرینی سویلب‌طروچی، امتلر واقعه‌لرنی حکایت ایدوچی، عقللی کیمسه‌لرنڭ عقللرنی کوزلره کوستروچی آز حقلی کوب فائده‌لی شیلردر. شونڭ ایچون کتاب آلمقده سارانلق ایتمه‌گز، کتابلردن آیرلمه‌گز.

٦١) لکن کتابلر آره‌سنده یوق شیلر یازلمش، معناسز نرسه‌لر ایله طولمشلریده واردر. بونلری اوقومق قیمتلی عمری ضائع ایتمك اولور شونڭ ایچون فکرلری نورلاندراچق، خلق پاکلرگه یاردم‌ویره‌چك، عقلنی آرتدره‌چق کتابلری اختیار ایدوب، باشقه‌لرندن یراق اولگز. فائده‌لی کتابلرنی اوقومق کوڭلگه شادلق کتورر، فکره آزق اولور، ذهنه قوت ویرر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

٦٢) بعض کیمسه‌لر اولور که „کتابی کوب“ دیه‌خلق آره‌سنده اسم چقارمق ایچون گنه کتاب جیوب، اوزلری‌ده فائده آلمازلر، باشقه‌لره‌ده فائده آلدرمازلر، حتی ایچلرنده نه‌لر وار ایدکنی ده‌بیلمازلر. بونلر یوك تاشوچیلر مثالنده‌درلر. اوشبونگ ایچون سزلر. اوزگز آله‌چق اولدیغگز کتابلری اوزگز فائده آلمق ایچون اختیار ایدگز.

٦٣) مطالعه (کتاب اوقومق) انسانگ یوزینه نور، کوگلنه شادلق کتورر، اوشبو سبب ایچون ذهن خدمتی ایله شغل ایدوچیلر هر نه قدر آریق اولورلر ایسه‌ده عقللری سیمز ویوزلری محبتلی اولور.

٩ استاذ ومعلم

٦٤) استاذ ومکتب ناظرلری، سزگ اشگزی یولینه قویوچیلر وسزنگ ایچون حسرت چیگوچیلر اولوب، آنلرنگ، سزنگ اوستگزده الوغ حقلری واردر، شونگ ایچون آنارگ امرلرنی یرینه کتورمکده قصورلق ایتمه‌گز، ومنع ایدن اشلرنده اولنمه‌گز.

٦٥) سویلشدکگز وقت آنلر ایله ادبلی سویله‌شگز، آرتق قچقرمه‌گز، آنلره آلداب وبر کیمسه‌نی غیبت ایدوب اصلا سویلمه‌گز.

٦٦) آتالرگز، تنلرگزی تربیه ایدوب اوسدردکلری حالده، استاذلرگز جانلرگزی تربیه ایدوب اوسدرمکده‌لردر. بوسببدن استاذلرگز، بیوك آتالرگزدر. سزده بونلری چن کوگل ایله سوگز. نصیحتلرنی دگلاگز، خسته‌لرگ طبیبلره تابشرلمقی کبی جمله اختیارگزی آنلره تابشرگز، آنلرگ مرادلرینه قارشو کلمه‌گز.

٦٧) معلملرگزه تواضعلی اولگز، حضورلرنده ادبلی اوطورگز، نصیحتلری ایله عمل ایله‌گز، ثوابلی اولمق ایچون خدمتلرنی یرینه کتورگز، آنلره یالونگز، باشقه اورنده یالونمق مؤمن صفتی اولمادیغی حالده علم اوگرنمك طوغروسنده یالونمق مؤمن صفتیدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

٦٨) معلملره قارشو کلمه‌گز، آنلر ایله قچقرشمه‌گز، هر برگوزل اشلرده آنلرک سوزلرینه جان وتن ایله ایارگز. لکن آگلامغان اورنگز اولسه شول حالنچه قویوب کتمای، بلکه ادب وصبرلق اوزرنده: „افندم بویرنی آگلامادم، وبوسوزنی بیلمادم“ دیه قایتاروب صورگز.

٦٩) معلملرگز، یاکه مکتب ناظرلری یانگزه کلدکلرنده ادب وحرمت اوزرنده قارشو آلگز، اگرده برر تورلی سوز صوررلر ایسه سوزگزی اولچاب گنه خوش جواب ویرگز.

٧٠) درسلری برتورلی تمام ایدوب، مکتبدن آیرلدقگز صوگنده، معلملر ومکتب ناظرلریک ومکتبی تربیه ایدنلرک حرمتلرنی خاطرگزدن چقارمه‌گز، اوچرادقلری وقتده حرمت ایتمکده کمچیلك ایله‌مه‌گز. هر نماز صوگنده یوکوگل وقاردیغی وقتلرده آنلر ایچون خیردعاده اولگز.

١٠ شاگردلر

٧١) هر برشاگرد، خصوصا اوز مکتبگز شاگردلری ایله گوزل یاشاگز آنلری طوغمه‌لرگز کبی حساب ایدگز، آنلر ایله یومشق سویله‌شگز، اوچرادقلری وقتده شادلق ایله قارشولاگز. شادلقلرنی وقایغولرنی اورتاقلاشگز.

٧٢) یمان خلقلر یوغشلی اولدیغندن، برشاگردک یمان خلقی وارلغنی بیلور اولسه‌گز، هیچ کیمه‌سیزدر مای گنه آندن آیرلگز.

٧٣) آتالرگز بایلقی یاکه هنری ایله، اوشنداق کیوملرگز، اسبابلرگز ایله باشقه شاگردلره، اوزگزی کوتارمه‌گز، بلکه هر وقت آنلره حرمت وکچیلك اوزرنده اولگز.

٧٤) شاگردلر ایله اولان مجلسگز محبت وعلم مجلسی اولسون. اوشبونگ ایچون آنلره کوگل قارالتمه‌چق حکایه‌لر،

ادبسز سوزلر سویلمه‌گز، فائده‌سز یرده قچقرشمه‌گز، سوز
کوره‌شدرمه‌گز خاطرلرنی قالدره‌چق اشلرده اولنمه‌گز، خصوصا
قول کوترمکدن صاقلانگز.

۷۵) مکتب نظاملرینه خلاف اوله‌چق روشده جیولشوب
سویلشمه‌گز فائده‌سز اشلر ایله درسلرگزدن محروم قالمه‌گز.

۷۶) ایدش شاگردلرگزده کورلمش شیلره قزقمه‌گز آنلردن
صورمه‌گز، بیلوگزکه بیوکلیك آلمقده دگل ویرمکده‌در.

۷۷) مکتبدن آیرلدقدن صوڭ، برمکتبده کون کچرمکده اولان
ایدشلرگزی اونوتمه‌گز، آنلرڭ حقلرنی اوته‌مکده کمچیلك ایتمه‌گز، اگ
الوغ مرتبه‌لره ایرشدگگز حالده، اڭ توبانلرینه‌ده الوغلانمه‌گز. بویله
اشلر خسیسلك علامتی ایدکنی قویاش کبی کوروب طورگز.

۱۱ دوست

۷۸) آدم بالاسینڭ شادلق وقایغو وقتلرنده تایاناچق یری فائده
کوستروب، فائده کوره‌چك اورنی، دوستلری اوله‌چقدر. اوشبونڭ
ایچون دوستلرگزی یاش وباشقه جهتلرده اوزگزه موافق اوله‌چق کیمسه‌لر
آراسندن اختیار ایدگز.

۷۹) دوستلقده کوڭللر آراسنده یورمکده اولان ایلچی، قاتیلق
وقتلرده بربرینڭ یاردمینه یتشورگه سبب اولان شی، آراده اولان
الفتدر. اگرده الفت ایکی طرفڭ اخلاص ومحبتلرنده بربرینه ایش
اولدقلرندن حاصل اولمش ایسه دائم اولور، وقتلی بر فائده کورمك
ایچون گنه اولسه آلدامق اولور، اوشبونڭ ایچون محبتگزڭ چن
اولمقی ایچون طرشگز، همده دوستلری، کامل ویخشی آدملر آراسندن
صایلاگز. دینی بتون، عقلی کامل، نسبی اصل، فکری طوغری،
ادبی یرنده، اولان کیمسه‌لری طابگز. بویله کیمسه‌لر، خسته
لکگزده دوا، سلامتلکگزده زینت، مشقتلرگزده تایانچ، بیوق

Из фондов Российской национальной библиотеки

ساعتلرگزده راحتلندروچی اولورلر. بویله کیمسه‌لر، یراقغه کیتدـ
ککزده حالـکزی رعایه ایدوچی، یاقین طوردیغکزده حقکزده‌دعاچی
اولورلر، بایلقغه‌ایرشمك‌ایله کیسلمازلر، تارلقغه دوشمك‌ایله آیرلمازلر،
دوستلقلری‌سوزلرندن آرتق‌فعل‌وعمللرنده‌کورلور، الوغ‌ایزگولـکلرنی
کچوك حساب ایدرلر، آزایزگولـکلرگزی الوغ کوررلر.

۸۰) اگرده درست‌دوستلرگز اولور ایسه، آنلره محکم یابشگز،
اوزگزده شکایت ایدرلك کلمچیلك بولندرمه‌گز، آنلری چن‌کوگل‌ایله
سوگز، آخرتده جیولمق شرطیله، آراگزی اولمدن باشقه نرسه
آیرماسون.

۸۱) دوستلق کوستروچیلرنـك جمله‌سی ایله‌ده‌دوست اولمه‌گز،
دشمنلغی واردردیه گمان ایتدککز کیمسه‌لرگ جمله‌سنی‌ده‌دشمن حساب
ایتمه‌گز. محبتی صاف اولمغان‌ذاتلر ایله آرقه‌داش‌اولمه‌گز، دوستلغینگ
درستلـکنده شبهه اولان کیمسه ایله دوست اولمقدن، هیچ دوستسز
طورمق یخشی ایدکنی اونوتمه‌گز.

۸۲) حاجتلی کیمسه‌لره، دیللری راست وعده‌لی، اخلاص
کوگللی دعواسنده اولدقلرنده، تجربه ایدوب باقمازدن الك اشانوب
دوست اولمه‌گز، دیل کوب وقتده کوگله خلاف سویلر، احتمال‌که‌بویله
کیمسه‌لر، بر مقصودلرنی تابار ایچون بویله دعوالرده بولنورلرده،
مقصودلری یرینه کلدکی ایله اشلری‌ده تمام اولور.

۸۳) دوستلرگزی شلته ایدرلگه آشقمه‌گز، طوغمه وقارنداشلرگز
ایله بوزشمقنی یکل کورمه‌گز؛ بلـکه بو اشلرده برقدر صبرلی‌اولگز
چونکه آچولانشورغه نیت ایتدککز کیمسه‌لر ایله آچولانشمـای
وبوزوشمای، برایکی کون قدر صبر ایدوب طورسه‌گز کوب وقت
اولور، بویله نیتـك خطا ایدکی آچلورده، صبر ایتدکـگز ایچون
اوزگز هم شادلانورسز.

۸۵) بیك الوغ سببلر اولمـادیغنده دوستلر ایله بوزوشمق

ادبسزلکدر. شونگ ایچون آزشیلر ایچون دوستلرگزدن آیرلمه‌گز.

٨٥) هروقت حرمت کوستروب طورمق، وحقنی رعایه ایلمك سببلی دوستلق کوچلانور. شونگ ایچون دوستلرگزه هروقت یاردمچی وآنلره تایانچ اولگز. انسان بر یالگزی آز اولسه‌ده دوستلری ایله کوب اولور. دوستلر، آغرلق ومشقت کونلرنده یاردمچی اولسونلر ایچوندر.

٨٦) بوزوق کیمسه‌لره قاتشماگز، آنلر یولینه کرمه‌گز، آنلردن اصلاامین اولمه‌گز، چونکه آنلرگ اگ لذتلی اشلری بوزوقلق ایتمك وآدم اوغللرنی هلاکته دوشرمك اولور. آدم اوغلی آشامای وایچمای طوره آلمادیغی کبی، کوگلی بوزوق اولانلرده اوصاللق ایتمای طوره آلمازلر، وضرر کتورمادکلرنده راحتلنوب اویومازلر، اما یخشی بنده‌لر، تمام بونلرگ خلافنچه اولور. شونگ ایچون یخشی بنده‌لر یوللرینه کرگز و آنلر ایله دوست اولگز.

٨٧) بوزوق کیمسه‌لره قاتشمق بیك ضررلی اولور ایسه‌ده آنلر ایله دشمن‌ده اولمه‌گز، بلکه وقتی کلدکنده یومشق معامله‌ده بولگز، بوسببلی آنلرگ ضررلرندن امین اولورسز.

١٢ یوز ادبلری

٨٨) یوز کوگلنگ یومشاق ویا که‌قاتیغ ایدکنی کوسترمکده اولان کوزگیدر. اوشبو سبب ایچون یوزگز حقنده اعتبارلی اولگز، واوشبو ادبلری رعایه ایدگز!

٨٩) سویله‌شدکگز وقت، چیت طرفه قاراب سویلمه‌گز، وکوز اوچی ایله باقمه‌گز.

٩٠) چتق یوزلی وقارانغو اولمقدن، یا که یگللك ومسخره‌لك علامتلری کوسترمکدن احتراز ایله‌گز، بلکه دوست وایبداشلرگز تارتلمای وایرکنلب هم راحت سویله‌شسونلر ایچون هر وقت آچق یوزلی اولگز.

١٣ كوز ادبلری

٩١) هر نرسه‌یی قناعت كوزیله كورگز، بر كیمسه‌ده الله‌تعالی حضرتینك الوغ نعمتلرنی كورر بولسه‌گز. كونچیلك ایتمه‌گز. بلكه دخی آرتونی آرزو ایدگز. اوزگزه هم شویله نعمتلر اولمه‌سی حقنده دعاء ایدگز.

٩٢) فقیر وخسته كیمسه‌لره مسخره‌لك كوزی ایله قارامه‌گز، گناه وعیب اشلره تماشا ایدوب طورمه‌گز.

٩٣) قویمه یارقلرندن، پرده آره‌لرندن، ترزه‌لر وباشقه اورنلردن چیت كیمسه‌لرگ خانه‌لرینه، وكورلورگه یارامغان نرسه‌لرگه وكشیلرنك یازولرینه، خطلرینه رخصتسز قارامه‌گز.

٩٤) كتاب یازدیغگز واوقودیغگز وقت كوزگزی برقاریشدن كیم طوتمه‌گز، شم ولامپالری صول طرفگزه‌قویگز، ضعیف یاقتیلرده، ایكندی واخشام آره‌لرنده قارامه‌گز.

٩٥) كوزلرگزی ممكن اولدیغنده هر كون ایرته صابون ایله یووگز، هر وقت صاف طوتگز، یراق وبیك نچكه، یا كه قویاش، آی، لامپا كبی آرتق نورلی نرسه‌لرگه قاراب طورمه‌گز، آق وقزل توسلرگه اوزاق قاره‌ما گز، كوز ایچون ضررسز توسلر، یاشل، كوك توسلردر.

١٤ آغز ادبلری

٩٦) مجلسلرده خصوصا طوی وشادلق مجلسلرنده بولندیغگزده كولمك وعادتدن طش اویون كولكو سویلمكدن احتراز ایدگز، بلكه وقار وصبر اوزرنده آچق یوز ایله اولگز.

٩٧) حسرتلی وآچولی كیمسه یوزینه كولمه‌گز، هم حسرتلی بنده‌لره كوكللرنی باصدررلق شیلردن باشقه سوز سویله‌مه‌گز

٢٠*

Из фондов Российской национальной библиотеки

۹۸) ممکن اولدیغنده آدملر حضورنده کیکرمه گز، الکز یا که یاولقلر گز ایله پرده‌لمای طوروب ایسنمه گز (*) آغزگزی اچوب دیشلر گزی قازمه گز، ایسنه‌دککز و یوتلله‌دککزده سویلمه گز، بلکه بو وقتلرده یوزگزی بر طرفه یونلدرگز.

۹۹) اگرده ایسنمك و یوتلله‌مك قات قات اولور ایسه، باشقه‌لره راحتسزلك ایتمك ایچون مجلسدن چقوب طورگز.

۱۰۰) سویله‌دککز وقت آغزگزدن توکرك ساچمه گز، اللرگزی هواده یورتمه گز، برینگ سوزی تمام اولمازدن مقدم سوزه کرشمه گز.

۱۰۱) یرگه و کشیلرگه توکرمك، قاقرمقدن احتراز ایدگز. بلکه بونگ ایچون یانگزده قول یاولقی بولندرگز.

۱۰۲) صوغان، سارمساق آشاب، و یا که باشقه شیلر ایله آغزگزی ایسلندرمه گز.

۱۰۳) هر کون ایرته، خصوصا طهارت آلدیغگز وقتلرده هم آشادیغگز صوگنده آغزگزی یخشی چایقاگز. تش آره‌گزده نرسه قالدرمه گز، مسواك ایله کامل صافلاگز.

۱۵ بورون ادبلری

۱۰٤) اللرگز ایله بورنگزی طوتوب اوترمه گز، بارمقلرگز ایله قازنمه گز، یالانغاچ اللرگز، ایله سکروب‌ده صوگره باشقه شیلره، الکزی سورتمه گز، کیوملرگزه سکرمه گز بلکه بورون سکرر ایچون یانگزده، کچکنه و پاك یاولق بولندرگز.

۱۰۵) آشادقگز وقت بورن سکرمك لازم اولسه بر طرفه بورلوب، داوشسزغنه، یاولقگزه سکرگز، سویله‌شور یا که سلام ویرر وسلام قایتارر ایچون، تمام اولانه قدر صبر ایدگز.

---

*) آغزغه ضررلی مقروبلر کرماسون ایچون، بویله پرده‌لمك لازمدر.

١٠٦) توچکر دکگز وقت یوزگزی برطرفه بورگز، هم یاولقگزی یوزگزه طوتگز.

١٠٧) بورنگزی هم آغزگزی، طهارت آلدیغگز وقتلرده صو ایله یووگز. و باشقه وقتلرده بورن یاولقلری ایله تمیزلب، صاف یورتگز.

١٦ قولاق ادبلری

١٠٨) جناب الله قولاقلری فائده‌لی شیلر ایشتمك ایچون یاراتمشدر شونگ ایچون آنلر ایله قرآن شریف و مبارك حدیثلر، عبرتلی سوزلر ایشدوب عمل ایدگز؛ آتا آنا و استاذلرگزنگ نصیحتلرنی دکلاگز

١٠٩) بوزوق سوزلر ایشتمك، عقللره بوزوقلق کتورر. شونگ ایچون یمان سوزلر ایشتمه‌گز؛ یاشرلوب سویلنمکده اولان سوزلری دکلاب یورمه‌گز. هیچ کیمگ کوگلی ایسه بوگا رضا اولماز.

١١٠) سوز یورتوچیلر و غیبت سویله‌وچیلری دکلامه‌گز، اگرده بویله کیمسه‌لر، یاش و مرتبه جهتنچه اوزگزدن اولوغلار اولسه، کوزگزی توبان صالوب تیك طورگز، اوزگز ایله برابر اولسه‌لر، بویله اشلرگ مناسب دگل ایدکنی ادب ایله بیان ایدگز، اوزگزدن کچوکلر اولدیغنده، مرحمت اوزرنده منع ایله‌گز.

١١١) ایشتدکگز سوزلردن، فتنه‌گه سبب اولنه‌چقلرنی هیچ کیمه سویله‌مگز.

١١٢) ادبسز اورنلره واروب، گناهغه دوشه‌چك روشده اویون داوشلرنی دکلامه‌گز.

١١٣) قولاقلرگزی هر وقت خصوصا اویقودن قالقدیغگزده تمیزله‌گز، ممکن اولدیغنده بونی تمیزله‌ر ایچون فیل سویاگندن یاصالمش قولاق قازغچی یانگزده بولندرگز.

١١٤) یوزگزی یودیغگزده، قولاقلرگزگ ایچ وطشلرنی یووگز، هم دستمال ایله قورتگز

۱۱۵) قاتیغ داوشلر قولاق ایچون ضررلی اولدیغندن ممکن قدر یراق اولسکز.

۱۷ ال ادبلری

۱۱۶) کورشمك ایچون النی ویرن کیمسه‌یه اوك الکزی اوزاتکز.

۱۱۷) حقکز اولمادیغی شیلره هیچ وقت ال اوزاتمه‌کز وآدملره اذیت ویرمه‌کز، آچق بیلوکزکه مسلمان کیمسه‌نك الندن دیلندن مسلمانلر سلامت اولورلر.

۱۱۸) خلق حضورنده اللرکز ایله اویناماکز، بارماقلرکزی شارتلاتمه‌کز، آرالاشدرمه‌کز، طرناقلرکزی کیسمه‌کز.

۱۱۹) چیتدن بر کیمسه‌نی چاقرمق اولدیغکزده، الکزی صوزوب چاقرمه‌کز، بلکه خلقلره تشویش ویرمازلك روش ایله یواش داوش ایله بیلدرکز.

۱۲۰) پچراق نرسه طوتدیغکز وآشادیغکز صوکنده اللرکزی اعتبار ایله یووکز، ویودیغکزده کیوملرکزی طوتوب یووشلندرمه‌کز، صوکره یخشیلاب سورتکز.

۱۲۱) ترناقلرکزی اوزون یورتمه‌کز، آستونده اولان کرلرنی تمیزلاکز.

۱۸ باش ادبلری

۱۲۲) باشکزی یوقاری کوتارمکده، توبان صالمقده، یا که بر طرفه بوروب طورمقده عادتدن آرتق ایتمه‌کز. اوقودیغکز، ویازدیغکز وقتده الکز ایله تایانمه‌کز؛ خلق حضورنده باشکز وباشقه اعضالرکزی قاشیمه‌کز.

۱۲۳) خلق حضورنده باشکز آچق حالده بولنمه‌کز؛ آولاقده آچق باش اوطوردیغکز حالده کشی کلوب کرر اولسه کلپوشکزی کیوکز؛ باشکزی اورتکز.

١٢٤) یای کونلرنده ساچلرگزی ممکن قدر قسقه یورتکز؛ وهر وقتده صابون وموںچالا ایله یووب تمیزله‌گز، اسسی کونلرده قات‌قات یووگز.

١٢٥) باشگزی یودیغگزده یاکه غسل ایتدکگز صوگنده آچق باش حالگزده صالقون هواغه چقمه‌گز.

١٩ غسل ادبلری

١٢٦) غسل ایتدکگزده تنگزی یخشی قورتکز وتیزلك‌اوزرنده کیومگزی کیوگز، ویاکه یاطوب تنگزی قزدرگز، تنگز صالقون وقتگز، ویاکه اوشوب طوردیغگز ویاکه تیرله‌دکگز وقتگزدن باشقه وقتلرده صالقنراق صو ایله غسل ایله‌گز.

١٢٧) صالقون صو ایله غسل ایتدکگزده بر مینوتدن آرتق یوانمه‌گز، هم تنگزی قاتیغ اوماگز. بلکه یومشاقلق ایله گنه یووگز، هم تنگزی سورتمای بلکه کیوم ایله بورکانوب، یاتکز، صوگره بر آز مدت یورگز، یاکه تن قزدرلق برر تورلی خدمت ایدگز وحرکتله‌نگز، بونلر اولمادیغنده تنگز تمام قورغانغه قدر بر نرسه یابنوب یاتوب طورگز.

٢٠ یورمك ادبلری

١٢٨) یوردکگزده بدنگزی طوغری وتوزیورتکز، ضرورت اولمادیغنده ارتق آشغوب ویاکه آقرون یورمای، بلکه عادت اوزرنده گنه یورگز.

١٢٩) شهرلرده یوردکگزده اورام اورتاسندن دگل بلکه بر چیتدن یورگز، قارشو کلوچیلر اولدیغنده اوگ طرفگزدن کیدگز، آردگزه یاکه یاق یاقلرگزه قاراب یورمه‌گز، زیرا بوشیلر احمقلق علامتیدر. بلکه کوزگز آلدگزده اولسون.

Из фондов Российской национальной библиотеки

۱۳۰) ضرورت اولمادیغنده طوقتاب طورمه‌گز، قارشو کلنلرگ یوزلرینه کوز طولدروب باقمه‌گز، آنلره قاغلمه‌گز، ناگاه طغزلق اولور ایسه اوگ طرفده طوقتاب اورون بوشادیغنی کوتگز.

۱۳۱) نه یرده اولسه‌ده، ضعیف وعاجزلر اوچرادیغنده الگزدن کلدکی یاردمدن محروم ایلمه‌گز، خصوصا آور نرسه‌لر کوتاروب کلنلره یولنی ایرکن ایدگز.

۱۳۲) قچقرشوچیلر ودعوالاشوچیلره اوچرادقگزده، آره‌لرینه کرمه‌گز، بلکه بر طرفدن قاچوب کیتگز.

۱۳۳) طوغریلغنه قزغوب، قار وپچراق یوللره کرمه‌گز، یوللرگ طوغروسی طوغری دگل، بلکه یخشی وصاف هوالی اولانی طوغریدر، بونی ایسه هیچ وقتده اونوتمه‌گز.

۱۳٤) طغزلق وقتلرده، کیسه‌لرگز وساعتلرگزی وباشقه‌شیلرگزی یخشی صاقله‌گز.

۱۳۵) ضرورت اولمادیغنده شمسیه (زونتیك)لرگزی کوتارمه‌گز، کوتاردگگزده هم کوزگزی قاپلامه‌گز.

۱۳٦) دوست وبلشلر اوچرادیغنده حرمت ایله سلام ویرگز، اگرده آنلر الك ویرمشلر ایسه حرمت ایله قایتارگز، بیوك ذاتلر اولدیغنده کچوکلك کوسترگز، اگرده رضا اولورلر ایسه اللرنی اوبگز (لکن شهرلرده، بازارلرده، وتورلی مذهبلر کوب یرلرده ال اوبمك مناسب دگلدر).

۱۳۷) اورامده یوردگگزده آشامه‌گز، حاجت ایچون اوطورمه‌گز، بوشیلر تربیه‌سزلك علامتیدر.

۱۳۸) بیوك ذاتلر، سزگ ایله سویله‌شوب یوررلر ایسه، آنلرگ صول طرفنده وبرابر اوله‌رق یورگز.

۱۳۹) الوغ کشیلر ایله خانه‌لره، یاراخود وواغونلره کردگگز وچقدیغگز وقتلرده، یول کوسترمك ایچون آنلرگ آللرندن یورگز.

١٤٠) بر کیمسه‌یه ضرر کتورمك، شریعت وادبه خلاف اشلاری اشلمك ایچون بر آدم اولسون یورمه‌گز.

٢١ تیمر یول وپاراخود ادبلری

١٤١) پاراخود وتیمر یول ایله سفر ایتمك اولدیغگزده سفر وقتلرنی بیلوگز. ووقتی کلمازدن یاروم ساعت الك حاضر اولگز، خلقلر ایله طغزلشمه‌گز، نرسه‌لرگزنی ترتیب ایله اورناشدرگز، یولداشلر ایله ملایم اوطورگز وآنلر ایله ادب اوزرنده اولگز هیچ کیمه یمان سوز سویلمه‌گز، هیچ کیمنی مسخره ایتمه‌گز وهیچ کیمه التفاتسزلق ایتمه‌گز، سزگ ایله سویلمك هوسنده اولوچی کیمسه ایله ادبلره رعایت ایتدکگز حالده سویله‌شگز، لکن دین ومذهب نزاعلری چقارمق هوسنده اولانلره، عذر بیان ایدگز. چونکه بو کبی نزاعلردن هیچ وقت فائده چقماز.

١٤٢) پاراخودده اوطوردیغگزده، پاراخودگ اسمنی وقانغی شرکته‌یا که کیمه‌منسوب اولدیغنی، وتیمر یول آربه‌سنده اوطوردیغگز آربه‌نگ نومروسنی بیلوگز. اشیاگز اونودلوب قالور، ویا که برر سبب ایله اوزگز قالور اولسه‌گز تیلغرام ویرمیه واشیاگزی تاپمیه قولای اولور.

١٤٣) صوگ منزلنی اوتدکگزده، اشیالرگزی جیوب باغله‌گز، ونیچه کیساك ایدکنی خاطرله‌گز. آربه وپاراخود توقتاب یتمازدن الك چقمه‌گز.

٢٢ اویقو ادبلری

١٤٤) اویودیغگز وقت طبیعت نظامنه موافق اوله‌رق کیچه‌ده اویوگز، یوز توبان یا که چالقان یاتمای بر یانگز اوزرنده یاتگز، چونکه اولگی ایکی تورلی یاتمق قورقنچ دوشلر کوررگه سبب اولور.

١٤٥) اویقو وقتلرگزنی بر قدر عادته صالگز، طقوز ونهایت اون ساعتدن قالمای یاتوب، بیش ویا که آلتی ساعتدن قالمای قالقگز. اویقوڭز کامل اولدیغندن صوڭ یاتمه‌ڭز، ولازم اولان اویقوڭزنی‌ده قالدرمه‌ڭز، چونکه اویقو قالمق هضم ضعیفلگنی وعقل خسته‌لکلرنی واخیرنده جنونلك پیدا ایدر.

١٤٦) اویقو وقتی قارتلره بیش، واوتوز یاشندن یوقارو اولانلره آلتی ساعت تقدیر ایدلدکی حالده، یاشلره سکز وبیك یاشلره اون ساعت اولمق اوزره تقدیر ایدلنور.

١٤٧) اویودیغگز وقت اوستگزه بر شی یابوب، صالقوندن صاقلانگز. وهوا یورمکده اولان یرلرده ویووش اورنلرده یاتمه‌ڭز، ترزه‌لرنی آچق قالدرمه‌گز.

١٤٨) ضرورت اولمادیغنده بر بولمه‌ده بیك کوب اوله‌رق اویمه‌ڭز وایودیغگز یرده ساچکلر وگللر بولندرمه‌گز. قایغو ویا که بیك شاد وقتلرگزده اویومه‌گز.

١٤٩) اویودیغگز وقت تارکیوملرڭزی صالگز، قسقان یرلری بوشادوب، قان یورمکدن منع ایلماز روشده ایدگز.

١٥٠) اویودیغگزدن الك وصوڭ، اویقو بولمه‌لرینڭ ترزه‌لرنی آچوب هواسنی یاڭارتگز.

٢٣ مجلس ادبلری

١٥١) خلق حضورنده ادب ایله هم اوزگزه لائق اولان اورنلره اوطورگز، حرمتلی وبیوك ذاتلر اولندیغنده آنلرگ اورنلرینه حرمت ایدرك بر آز یراق اوطورڭز، مگرده یانلرینه یتوب اوطوروغه محتاج اولنسه یا که اوزلری بیورر اولسه‌لر، اول وقتده یانلرینه اوطورگز.

Из фондов российской национальной библиотеки

١٥٢) اورندقلره اوطورديغڭزده ياطمه ڭز ، بر طرفه آوشمه ڭز .
آياقلرڭزدن برسنی ايكنچسی اوستنه قويمه ڭز ، يرگه تيپمه ڭز ، اوينامه ڭز ،

١٥٣) سويلاوچی اولديغنده يخشی دڭلا ڭز . كشی داوشندن
اوستون داوش كوتارمه ڭز ، ضرورتسز كولمه ڭز ، مجلسه لائق
دگل روشچه سويلمه ڭز ، سويلاوچينڭ سوزنی اوزمه ڭز ، مجلسده
اولانلرڭ حركتلرنده كمچيلك ايلمه ڭز .

١٥٤) خلق قاشنده اڭ محبتسز كيمسه ، مجلسده اوزاوزنی
الوغ كوروچيدر . شونڭ ايچون اوز اوزڭزی باشقه‌لردن الوغ
حساب ايتمه ڭز ، اوز درجه ڭزی بيلمكدن غافل طورمه ڭز .

٢٤ آشامق ادبلری

١٥٥) آشارغه اوطورديغڭزده اڭ الك اللرڭزی يووڭز
ويخشی سورتڭز .

١٥٦) اوزڭزدن الوغ كيمسه‌لر اولديغنده آنلردن مقدم
اوطورمه ڭز .

١٥٧) آش يانده نرسه‌لر ايله اوينامه ڭز ، بلكه ادب اوزرنده
اولڭز ، تمام تويمازدن الوك توقتاڭز .

١٥٨) دستمالنی تزلرڭزه قويڭز (بعضيلر كوكرگه قويمقنی
درست كوره‌لر) . آشدن بيك يراق ، ياكه بيك ياقين اولمه ڭز ،
كورشيلرڭزه تارلق ايتمه ڭز ، بر نرسه‌گه تايانمه ڭز ، بلكه طوغری
اوطورڭز . و آشاديغڭز وقت بر آز بوگلوڭز .

١٥٩) باشلاديغڭزده بسم‌الله اوقوب ، اوڭ الڭز ايله تناول
ايدڭز ، تمام اولديغنده الله‌تعالی‌گه حمد ايتوڭز .

١٦٠) زور زور آلمه ڭز ، آشقمه ڭز ، يخشی چاينه ڭز ، قول
وكيوملرڭزی بويامه ڭز ، تاباقدن اوزڭز ايچون نرسه صايلامه ڭز ،
باشقه‌لرڭ آشادقلرينه باقوب طورمه ڭز ، قومسز اولمه ڭز ، كوب

Из фондов Российской национальной библиотеки

اشارغه عادت ایتمه‌گز، آشدن میلگز قایتمادیغی حالده طوقته‌گز،
بو شیلرگ سلامتلك ایچون فائده‌سی کوب ایدکنی اوزگزده‌بیلورسز.

١٦١) گل فکرگزی آشامق ایچون صرف ایتمه‌گز، بلکه
قصدگز ترکلك ایدر ایچون آشامق اولوب، آشامق ایچون ترکلك
ایتمك اولماسون.

١٦٢) سویله‌شوب آشالغان آش یکل سگدکی (هضم اولندیغی)
ایچون، قچقرشو سوز اولچاشدرودن باشقه، یعنی ادب ایله‌گنه
سویله‌شگز.

١٦٣) الگزی تاباقغه باطرمه‌گز، هم آشقه بویامه‌گز.

١٦٤) تمام پشمگان یمشلری آشامه‌گز، اسسی وقتلرده مایلی
آشامقدن صاقلانگز.

١٦٥) وقتلی آشارغه عادتلنگز، وقتی کلوب‌ده آشامغه آرزوگز
اولماز ایسه کوچلنوب آشامه‌گز، آشادیغگز وقت کیوملرگز تار
وقسان اولماسون، اوشنداق الوغ قایغولی وشاد وقتگزده بر آز
اولسه‌ده صبر ایدگز.

١٦٦) آغزگزه آلمش شیلری تمام چاینه‌گز، آشقمه‌گز، آرتق
اوزاقغه‌ده صوزماگز، بلکه یکرمی واوتوز دقیقه آراسنده تمام
ایله‌گز، آشادیغگزدن ایکی ساعت اوتمای طوروب اویومه‌گز وبیك
آغر اشلر اشلمه‌گز.

١٦٧) نه قدر الوغ یا کلشی اولسه‌ده، آش حضورنده هیچ
کیمی شلته‌لمه‌گز وهیچ کیمی غیبت ایتمه‌گز.

١٦٨) آشدن صوگ، قول وآغزلرگزی صابون ایله بیك
یخشی یووگز، دیش آره‌لرنده نرسه قالدرمه‌گز، ممکن اولدیغنده
اویقولامای بر آز یاطوب طورگز.

١٦٩) بعض حیوانلرگ ایتلری، آدم اوغلینگ کوگلنی
بوزدیغی، دشمنلق، اوچ آلمق آچو پیدا ایلمك، یا که یورا کسزلك

Из фондов Российской национальной библиотеки

كتورمك كبی اثر ایتدكلری ایچون ممكن قدر اولن طعاملری اختیار ایدگز.

۱۷۰) ایت آشامغان قوملر، باشقه‌لره نسبت ایله سلامت وقوتلی هم شاد وهمتلی اولدقلری ایچون ویاش وقتده هر نرسه‌گه عادت ایتمك ممكن اولوب، یاشده عادت ایدلمگان شیلری استعمال ایدرگه نفس هیچ بر زمان مجبور اولمادیغی ایچون، ایت آشامازغه یاشلكگزده عادت ایدگز، جان ایاسینك كوزندن یاشی آقدیغی حالده، چالوب‌ده قاینـار قزانغه صالوب، ایتنی پشروب آشامای طورمقده آدم اوغلی ایچون الوغ گناه اولمازسه كرك.

٢٥ ایچمك ادبلری

۱۷۱) آشادیغگز وقت ایچمك اولسه‌گز، آغزگزده اولاننی یودوب بتورگان صوڭ ایچگز، ایچدكدن صوڭ كیومگز یا كه الگز ایله دگل، بلكه آغزگزنی دستمال ایله سورتگز.

۱۷۲) سلامتلك ایچون (كوب اولماز شرطیله) صاف صو مرتبه‌سنده هیچ شی اولنمادیغی ایچون صاف صو ایچمیه عادت ایدگز. لكن كول وایسلنگان، یا كه بوزلی وقارلی صولر ایچمكدن صاقلانگز، آشادقدن ایكی ساعت اوتمای طوروب، هم اویقودن قالقدیغگز ساعت ایله وتیرله‌دكگز صوڭنده، صالقون صو استعمال ایتمه‌گز.

۱۷۳) سوت، قهوه، چـای، لیمون صولری، ایچارگه موافق شیلردر.

۱۷٤) اگرده یخشی اولور ایسه، سوت الوغ وكچوكلر ایچون هضمی یكل اولان ایچملكدر.

۱۷۵) قهوه، اگرده سوت ایله ایچلسه، معده‌گه فائده وهضم‌گه قوت ویرر، لـكن اسسی مملكتلره مناسب بر ایچملكدر.

۱۷٦) چای، كوب اولماز شرطیله، صالقون مملكتلرده فائده‌لی

ایچملکدر معده گه قوت ویرر. حسرت ایله بدنلری ضعیفلنمش کیمسه‌لره یاردم ویرر.

١٧٧) لیمون صولری اسسی کونلرده فائده‌لی ایچملکدر.

١٧٨) ایشتمك، ایسنمك، کورمك، قوتلرینی ضعیفلندردگی وصولشنی تارایتدیغی، اشتهانی هم بتوردگی ایچون اصلاتما کو ایچمه‌گز.

١٧٩) ماللری خراب ایتدکی، اولوم گه سبب اوله‌چق خسته‌لکلری کتوردکی ایچون، ایسرتکچلرگ هر تورلیسندن بیك صاقلانگز، وبونلری استعمال ایدن کیمسه‌لر ایله حتی دوست وبیلش اولمه‌گز.

٢٦ ضیافت ادبلری

١٨٠) قوناق چاقراسی اولدیغگزده، عرف وعادت اوزره برقدر وقتلر ایرته‌رك خبر ایدگز.

١٨١) قوناقلری آچق یوز وحرمت اوزرنده قارشو آلگز، وهر کیمی یرلو یرینه اوطورتگز.

١٨٢ نه قدر لذتلی اولسه‌ده، آشلرگزی مدح ایتمه‌گز، قوناقلری آشار ایچون قستامه‌گز، (بر یاایکی مرتبه ادب ایله گنه ایتولنور ایسه بلکه ضرر اولماز) قوناق ایدوچینگ وظیفه‌سی ایسه قوناقلر حضورینه آش کتورمك اولوب، آشامق وآشامق قوناقلر اختیارنده‌در.

١٨٣) قوناقلرگ هر بری ایله آز اولسه‌ده یانلرنده برمقدار اوطوروب سویله‌شگز، کتدکلری وقت شادلق کوستروب، ایسانلشوب وحرمت ایتوب قالگز.

١٨٤) قوناقغه چاقرلدیغگز وقت، بیلگولنگان وقتندن بر آز دقیقه‌لر مقدم وارگز، یورت ایاسی ایله شادلق اوزرنده قارشو اولگز.

١٨٥) ممکن اولدیغنده اوزگزه مناسب کیمسه‌لر یانلرینه اوطورگز مجلس هم آشامق ادبلری نی کامل ایله‌گز، هرنه قدر سومادککز طعام کلور ایسه‌ده سومادککزی بیلدرمه‌گز، آشلرگ گوزل اولمادیغندن

بحث ایتمه کز، اشتها کز اولانلرنی آشا کز، اولمادقلرنی ادب اوزرنده قایتارکز، بولوب آلما کز.

١٨٦) آش تمام اولوب، اللر یوولدیغنده رحمت اوقوب ایسانلشوب قایتوب کیتکز.

١٨٧ مجلسه حاضر اولمقدن برر مانع اولدیغنده، واره آلمادیغکزی بیلدروب، خبر یبارکز.

١٨٨) بر کیمسه‌یه واردیغکزده ایکنچی برینک مجلسندن وآشلرینک لذتلی اولمادیغندن ویاکه باشقه عیبلرندن سوز سویلمه کز.

١٨٩) چاقرلمادقکز کیمسه‌لرک مجلسلرینه وارمه کز.

١٩٠) آش وطوی مجلسلرنده باشقه‌لر ایله کونلشوب، حالکزدن آرتق مال اسراف ایتمه کز.

١٩١) وقت آلتون اولدیغی ایچون، بر ساعتدن زیاده وقت اسراف ایدلمك لازم اوله‌چق مجلسلره وارمه کز وباشقه‌لرک عمرلرنی اسراف ایده‌چك مجلسلری هم ترتیب ایتمه کز.

٢٧ زیارت (١)

١٩٢) قارنداش ویاقین دوستلرکز کلدکنده آچق یوز ایله قارشو آلوب کورشکز، لائق اولان اورنلرینه اوطورتوب حاللرنی صورکز، کتدکلرنده ایسانلشوب قالکز، اگرده کلوچیلر الوغ کیمسه اولور ایسه حرمت اوزرنده رحمت ایتوب قالکز.

١٩٣) زیارت ایچون کلمش کیمسه‌لره، اویقوده یا که اوده یوق، دیه خبر ویردرمای، نیچوك اولسه‌ده اوزکز قارشو آلورغه طرشکز.

(١) بونده ذکر اولنان زیارتدن باشقه دخی بر رسمی زیارت وار درکه مأمور وبیوك توره‌لر ومرتبه اهللری آره‌سنده اولور. بونك ایسه اوزینه مخصوص ادبلری اولوب، اربابی قاشنده معلومدر.

Из фондов Российской национальной библиотеки

١٩٤) زيارت ايدن كيمسه‌لره زيارتلرنى قايتارڭز.

١٩٥) يازو ياكه مطالعه ايله مشغول اولديغڭز وقت، زيارت ايدن كيمسه‌لره، „سزلره آغر كلماز ايسه شغلمى تمام ايدر ايدم" ديه رخصت صوروب، شغلڭزى بتورڭز، وصوڭره آنلر ايله مشغول اولڭز.

١٩٦) يوز، قولڭز توزانلى، وكيوملرڭز كرلى اولديغى حالده، ياكه يغمور واش وقتلرينه مخصوص اولان كيوملرڭز ايله هيچ كيمى زيارت ايتمه‌ڭز، وزيارت ايچون كلنلره قارشو اولمه‌ڭز.

١٩٧) زيارته كتدككز وقت، خانه صاحبنه ايكى اوچ مرتبه يه قدر اوزڭزنڭ وارلقڭزى بيلدرڭز، هميشه‌ده بر خبر اولماز ايسه قايتوب كيدڭز.

١٩٨) شهرلرده اولان كيمسه‌لرى زيارت ايتدككز وقت، ايشكلرنده، خبر ايتميه مخصوص قويلمش شيلرى ايله، آره‌لرنده بر آز طوروب، اوچ مرتبه خبر ايدڭز. اما ترزه طوغروسينه كلوب، ياكه نه يرده، اولسه‌ده، بر يرده طوقتاب تيك طورمه‌ڭز.

١٩٩) وارديغڭز كيمسه‌نڭ اوده يوق ايدكى خبر ويرلدكده كلدككزى بيلدرمك ايچون، زيارت كاغدڭزى ويروب قالدرڭز.

٢٠٠) وارديغڭز يرده هر نه قدر ايشك آچق ايسه‌ده، خبر ايتماى طوروب كرمه‌ڭز.

٢٠١) قبول ايدلدككز كيمسه‌يه آچق يوز ايله لائق روشده سلام ويرڭز، اگرده بر كمسه ايله سويلشمكده ياكه شغلده اولسه، اشى تمام اولديغني كوتوب، بر طرفده اوطورڭز، صوڭره قسقه‌لق اوزرنده يومشكزى بيان ايدڭز.

٢٠٢) زيارت ايدلمش كيمسه، اوقومقده ياكه يازمقده‌ايسه، نه اوقوديغنى ونه يازدغنى صورمه‌ڭز.

٢٠٣) زيارتدن مقصود، بر كيمسه‌نڭ او ايچنده اولان

Из фондов Российской национальной библиотеки

حاللرنی بیلمك اولمای، بلکه مجرد بر دوستلق کوسترمکدر. شونك ایچون واردیغکز کیمسه‌نك اشیالرنی تفتیش ایلمه‌گز، کتابلرنی یازولرنی آقتارمه‌گز، الحاصل اوز اسمگزه اولمیان مکتوبلری الگزه آلمه‌گز (آراده کامل دوستلق اولان کیمسه‌لر، بلکه بو حکمدن مستثنی اوله بیلورلر).

٢٠٤) زیارت، گوزل بر عادت ایسه‌ده، عرف وعادت‌طشنده کوب ایلمه‌گز، شهرلرده اولان کیمسه‌لرگ، ایرته ساعت سگزدن الك وکیچ ساعت طقوزدن صوگ، هم خصوصی اش وچای‌وقتلرنده زیارتلرئه کتمه‌گز.

٢٠٥) اوقومق واوقوتمق ایله مشغول اولان شاگردلر ومعلملر، اوشنداق کانتوره‌ومحکمه‌لرده‌مشغول اولان‌یازوچی‌وخدمت‌ایدوچیلرگ هم سودا ایدوچیلرگ، شغل‌وقتلرنده زیارت ایتمه‌گز، وشغل‌وقتلرندن باشقه‌ده هم یانلرنده اوزاق اوطرمه‌گز.

٢٠٦) وعده قویدیغکز کیمسه‌یه وقتنده وساعتنده وارگز. کوتدرمه‌گز. ناگاه برر مانع ظاهر اولور ایسه واقعه‌دن خبر بیلدرگز.

٢٠٧) سفرده اولان دوستلرگزه مکتوب ایله حاللرنی‌بیلگرتگز، کندیگزه یازارلر ایسه جوابنی ویرگز. مکتوبلره جواب ویرمگان دوستلری لطیف صورتده شلته ایتمك ممکندر.

٢٨ خسته‌لره زیارت

٢٠٨) قارنداشلرگز ودوستلرگزگ خسته‌لندکلرندن خبر آلدیغکز ایله حاللرنی صورمیه وارگز. ناگاه خسته‌لك آغر اولدیغندن، ویاکه یانته کرمك طبیبلر طرفندن منع ایدلدکندن، کورمك مناسب اولماز ایسه، یاکه راحتسزلندرمك لازم کلور اولسه، اول وقت حالنی، خانه‌ده اولانلردن صورمقله قناعت ایدگز.

۲۰۹) عیادەیە واردیغڭزدە، خستە یانندە اوزون مدت اوطرمەڭز، کوڭلنە آغر کلەچك ویا کە قایغولی سوزلری سویلمەڭز.

۲۱۰) خستەلڭنە سبب اولەچق شیلردن صاقلانمادیغی ایچون شلتە ایلمەڭز، بلکە ممکن قدر شکایتلرنی دڭلاڭز، کوڭلنی راحتلندرڭز، باطرلاندرڭز، صبرە دعوت ایدڭز، قورقوتمەڭز، آز کونلردن شفا تاباچغنی امیدلندرڭز، وسلامتلکی ایچون دعاء ایلەڭز.

۲۹ تعزیە ادبلری

۲۱۱) قایغو کلن کیمسەیە تعزیە، یعنی قایغوسنی یڭلّلندررگە طرشڭز: بویلە قایغولرە صبر ایتمیە ترغیب ایدڭز، صبر ایدنلرە وعدە ایدلن ثوابلری خاطرینە کتورڭز، „اناللە...“ آیت کریمەسنی اوقوڭز.

۲۱۲) یاقنلرڭزدن بری وفات اولدیغندە. اهلنە تعزیەایدڭز، حسرتلرنی اورتاقلاشڭز. جنازەسینە وارڭز، اشلرنی برگە کورڭز.

۲۱۳) تعزیە وقتندەقایغولی‌اولوب کورلسڭز وقایغونی‌بیلدررلك کیوملرڭزی کیوڭز، کولمەڭز، اوینامەڭز، قایغودن باشقە سوز سویلمەڭز، قایغو علامتی دڭل اشلرنی اصلا اشلمەڭز.

۳۰ کیوم ادبلری

۲۱٤) کیوم کیمكطوغرسندە کامل اعتبار اوزرندە اولسڭز. کیوم کیمکدن مقصود، صالقون وقزولقدن‌صاقلانمق هم خلقلرە کورکام کورلمکدر. شونڭ‌ایچون اوشبوڭا موافق اولوب، کیوم ایچون آرتق بایلق ایلە عمر اسراف ایتمەڭز.

۲۱۵) کیوملرڭزی صاقلاب وپاك روشدە کیوڭز، تیرایسی کلماسون ایچون کولمك‌واشطانلرڭزی آلماشدروب طورڭز. خلقغە کورکام هیئت اوزرندە کورلسڭز، چونکە اوست باشڭز تربیەسز اولور ایسە، خلقلر، یالقاولقڭز وپچراقلقڭز ایلە حکم ایدرلر، اوشنداق عادتدە یبارلەطورغان توکلرنی تندەیورتمەڭز

لکن ساچلرگزومیوقلرگزی زینتلب عمراوزدرمه‌گز بوشیلر عقللی اولمق علامتیدر.

۲۱۶) کیوملری بو قدر بهالی اولسه‌ده، قارامقده تکلفسز، اما اوزاق توزوچان اولان شیلردن صایلا گز. توسی گوزل‌چداوی آز اولان کیوملري صایلامق، دنیا علمنی بیلممك علامتیدر.

۲۱۷) حالـگزه لائق دگل، درجه گزه موافق یاکه وقتینه مناسب دگل، کیوملری کیمه گز.

۲۱۸) موده سویلمه گز، موده ایشتمه گز، موده ایله عمل ایتمه گز، موده ایله بیلش اولمه گز. موده ایسرتکچ ویاکه اوطش اوینندن بر نوع اولوب، آ گامبتلا اولان کمسه، کندیسی هلاك اولمای طوروب، آندن آیرله آلماز.

۲۱۹) کیوملك آلدیغگزده، نرسه‌لرگ حقلری ایله عمرلرنی برابر کتوروب حساب ایدگز، وقانغیسی ارزان اوله‌جق ایسه شونی اختیار ایدگز،

۲۲۰) هرنه قدر مباح زینتلرده ضرر یوق ایسه‌ده کیوملرگزه خوشبوی‌توگوب یورمه گز، بلکه تنگزی کیومگزی پاك‌یورتورگه عادتلنگز.

۲۲۱) کیوم کیمك طوغروسنده اوزگزه ایش دگل خلقلره، صایصقان کبی ایارمه گز.

۲۲۲) کیوملرگز ایله مدحلنمه گز. کیوملری کمالت حساب ایتمه گز. باشقه‌لرگ کیوملرینه مسخره کوزی ایله قارامه گز، خلق حضورنده کیوملرگزه قاراب طورمه گز، کوگلی کیباك ایله طولی کمسه‌نگ طشی یفاك اولمه‌سنده بر معناده یوق ایدکنی، هیچ وقت اونوتمه گز.

۲۲۳) بیك قسقان و بیك ایرکن کیوملری کیمای، بلکه باشنی قزودن آیاقلرنی صالقوندن صاقلار روشده اولان کیوملری اختیار ایدگز.

۳۱ سویله‌شمك ادبلری

۲۲۴) سویله‌شدکگز وقتده آرتق قچقرمه گز، آرتق آقرونده

سويلمه‌گز. ديشلرگزنی قسمه‌گز بلكه گوزل وقسقه هم آچق
سويله‌گز.

٢٢٥) ديلكز ايله ايرنلرگزی يالامه‌گز، ديشلريگز ايله
طرناقلرگزی اوزمه‌گز، بويله ايتمك ادبسزلكدر.

٢٢٦) ديل آدم بالاسينك كوكلنده اولان آچو، مرحمت،
يومشاقلق، قاتيلق كبی شيلرنی آچوب ويروچی؛ علم وادب هم معرفت
كبی شيلرنی كوستروچی اولان اعضاسيدر. شونك ايچون ديلكزی
راستلقدن باشقه نرسه ايچون قوزغاتمه‌گز، تربيه‌سز سوزلر
سويلمه‌گز. انسانك سلامتلكی ديلنی صاقلامقده ايدكنی اونوتمه‌گز.

٢٢٧) آرتدروب سويلمه‌گز، اما اصلا يالان سويلمه‌گز، غيبت
ايتمه‌گز، سوز يورتمه‌گز، بيلمدككز شيلری سويلرگه كرشمه‌گز،
بركيمسه سوز باشلاديغنده تمام ايتمازندن الك — گرچه آخری سزه
معلوم اولسه‌ده — قويوب كتمه‌گز. بو ايسه آدمچيلكدن محروم
اولمق علامتيدر.

٢٢٨) بو كيمسه‌نك يا گلش سويلدكنی بيلدككزده „يا گلش
سويليورسن، ياكه بيلميورسن" ديمه‌گز. بلكه طوغريلقنی خاطرينه
كوچ كلماز صورتده يومشاقلق اوزرنده كوسترگز.

٢٢٩) يا گلش سويله‌دككز معلوم اولديغنده „خطاء ايتدم"
ديمكدن عارلنمه‌گز. سوزگزك خطاء ايدكی باشقه‌لر طرفندن
كوسترلدكنده، خطاء دگل ايدكنی يخشی بيلور اولسه‌گز، قاتيغ
صورتده قارشو طورماي وقچقرشماي، ادب اوزرنده جواب ويرگز.
سوزگزك توغری ايدكنی، داوش قوتی وآچو ايله دگل، بلكه
يومشاقلق ودليل قوتی ايله اثبات ايدگز.

٢٣٠) عام مجلسلرده آدم تننده اولان عيبلر حقنده سويلشمه‌گز،
بركيمسه حقنده اولان سوزی، باشقه‌لردن كوچروب اولسه‌ده،
حكايت ايتمه‌گز.

Из фондов Российской национальной библиотеки

٢٣١) باشقه‌لره فرصت ویرمای بتون وقتی سز گنه سویله‌ب کچرمه‌گز، کوکلگزی دیل آردندن دگل، بلکه دیلگزی کوکل آردندن یورتگز، آدمچیلك سوزده دگل، بلکه عملده ایدکندن غافل اولمه‌گز.

٢٣٢) بیوك کمسه‌لره خطاب ایدرگه طوغری کلدکده „حضرتگز جنابگز، ذات عالیگز، سز" کبی حرمت سوزلری استعمال ایدگز.

٢٣٣) اوزگزی و بالالرگزی غنه سویلب عمر اوزدرمه‌گز، ایارچینلرگزی مدح ایتمه‌گز، آتا بابا، نسل وقبیله هم استاذلرگز ایله مدحلنمه‌گز، انسان اوغلی کندیسی کمالتدن محروم اولدیغی‌صوکنده، هیچ طرفدن کمالت کلمیه‌چگنه محکم اعتقاد ایدگز.

٢٣٤) برشیٔ صوردقلرنده هر نه قدر خوش وقتگز اولمازسه‌ده ادبلی جواب ویرگز، صورلمش شیٔ الگزده یا کوکلگزده اولماز ایسه عذر کوسترگز. سوزگزی قایتارمقنی اوتنوچی اولدیغنده تکرار سویله‌گز، اوزگز تکرار سویلنمیه محتاج اولدیغگزده „ینه‌دن سویله! دیمه‌ای. بلکه: „مرحمت ایدوب، دخی سویلر ایسه‌گز، بلکه آکلار ایدم" روشنده یومشاق سوزلر استعمال ایدگز.

٢٣٥) باشقه‌لرك سوزلرینه، یخشی آکلامازدن مقدم: „درست شویله!" یا که „یوق اویله دگل!" دیمك کبی سوزلر ایله جواب ویررگه آشقمه‌گز.

٢٣٦) فکرگزی اظهار ایتمك اولدیغگز بحثلری، اگ مقدم گوزل آکلاگز، صوکره ادب اوزرنده کرشگز، اوز فکرگزه اوزگز حیران قالمه‌گز، سوز سویله‌دککزده آند ایتمه‌گز. اوز فکرینه حیران اولمق، نادانلر عادتی، آند ایتمك و „بو سوزنی درست سویلیورم" دیمك یالانچیلق علامتیدر.

٢٣٧) بر کیمسه‌یه قارشو سویلرگه مجبور اولدیغگزده: „یوق الای دگل، بلکه بویله!" دیمك کبی، عوام سوزنی استعمال ایتمای:

Из фондов Российской национальной библиотеки

„ سز سویله‌دکـگز چه‌ده اوله بیلور، لـکن بن، بویله دگلمی دیه ظن
اید یورم، یا که „ بنم فـکرمه بویله کلور" مثالنده کوگللی سوزلر
استعمال ایدگز، تمام بیلمادکـگز نرسه‌لر حقنده، باشقه‌لر ایله قچقرشمه‌گز.

۲۳۸) ضرورت اولمادیغنده، حسرتلی خبرلر سویلمه‌گز، ادبسز
سوزلری حکایت یوللو اولسون آغزگزه آلمه‌گز وذمه‌گزه امانت
ایدلمش سوزلری فاش ایتمه‌گز (سر صاقلامق عقللی کیمسه‌لر
مخصوص اولان کمالتدر).

۲۳۹) هیچ آدمه لعنت ایتمه‌گز، قهر دعاء ایلمه‌گز، وهیچ
کیمی سوکمه‌گز، وهیچ کیمه طعن، بهتان ایلمه‌گز، حاجت‌اوتادکـگز
وقت سویلشمه‌گز، مؤمن وباشقه کیمسه‌لری قورقتمه‌گز، اوچونجی
کیمسه وار ایکان، ایکیگز، یاشرون سوز سویلمه‌گز، اوصال‌اش
آردندن یوروچیلره یول اوگرتمه‌گز، جناب اللهڭ بر دیل‌وایکی
قولاق ویرمکده، ایشتمش شیلرڭ یالـگز یارومنی‌غنه سویلرگه
تیوش ایدکینه اشارت وار ایدکندن غافل اولمه‌گز.

۳۲ ریاضت ادبلری

۲٤۰) ریاضت، قاعده‌سیله اولدیغنده، فکری اویاندرر، قان
یورمه‌سینه یاردم ویرر، هضمی یخشیلاندرر، سڭرلری قوتلندرر،
اشتها وتن حرارتنی آرتدرر، ذهن آچار، مطالعه هم فهم‌گه رغبت
ایتدرر، اوشبونـڭ ایچون آوللرده اولدیغڭزده یورت وقرلرده
اولان حدمتلری ایتوگز، آتلره بنوب یورگز، صوغه دوشوب
یوزگز، قوش داوشلرنی دڭلاگز، قول آیاق، سڭر وباشقه‌تامرلرگزی
حرکتسز طوته‌گز، شهرلرده اولدیغڭزده بعض وقتلرده اولسه باغچه‌لره
وارگز، تاغ اوستلرینه چقگز. صوبویلرنده یاشل اولن اوستلرنده،
اورمان وئه‌ره‌مه بویلرنده یورگز، گوزل هوالر ایسنه‌گز، کوك
یوزنده اولان زنگار توبه وبلوطلردن عبرت آلـگز.

٢٤١) جای کونلرنده ایرته طورگز ، ممکن اولدیغنده تاک وقویاش چقدیغی وقتلرده، اولرک طشنده اولگز ، دنیاده یارادلغان لطیف شیلردن، موکلی داوشلردن عبرتلنگز، الوغ وبیوك اولان جانلر دنیاسندن اوشبو طغز همده بیك طغز وبیك مشقتلی اولان دنیاغه بر ایکی کونلك مسافر اولەرق کلدککزی اونوتمەگز.

٢٤٢) ریاضت صوکنده صو ایچمەگز ، وبر ایکی ساعت وقت اوتمای طوروب، آشامەگز وآشادیغکز صوک هضم ایدلمای طوروب ریاضت ایلمەگز ، ریاضت ایچون گوزل هوالی یرلری صایله‌گز.

٣٣ دین ادبلری

٢٤٣) هر نرسەنی بار ایلمش وبزلری گوزل صورتدەیارادوب عقل نعمتی احسان ایلمش اولان مرحمتلی الله تعالی حضرتینه اخلاص اوزرنده قللق ایدگز، آتا آنا واستاذلرگزدن آرتق محبت اوزرنده بیورقلرنی یرینه کتورمیه طرشگز.

٢٤٤) قللق دیمکدن، کون اوزون نماز اوقومق وذکر ایتمك، یاکه جمیع اشلرنی بر طرفه قویوب مسجد وتکیەلرده یاتمق، ویاکه زیارتلره یورمك ، دیه آکلامای، بلکه جناب اللهک بیوردیغی یول اوزرنده اوستده اولان بورچلری اداء ایتمك ، خلق ایله گوزل معاملەده بولنمق ، رحمتلی وشفقتلی اولمق هم گناهلردن صاقلانمق دیه آکلاگز، وشویله عمل ایدگز.

٢٤٥) جناب رسول الله کتوردگی مبارك اسلام شریعتنه، کندی رائیکز ایله بر حرف ارتدرماگز وبر حرف کیمتمەگز؛ بر حرف آرتدران وبر حرف کیمتمکده اولان ذاتلره اصلا ایارمەگز. سعادت ایسه خالص شریعتده‌در، بونی هر وقت خاطرگزده طوتگز.

٢٤٦) کیوملرگزی، تنلرگزی، کر وپچراقلردن پاکله‌دکگز

کبی، کوکلگزی هم نفاق، آلداماق کینه، حسد، آچو، ظلم کبی بوزوق خلقلردن پاك ایدگز.

۲٤۷) جناب اللهه شکر ایتمك والله تعالی‌نڭ اخلاصلی بنده‌لریله بر یره جیولوب الفت واتحاد پیدا ایتمك نیتیله نمازلری ممکن قدر جماعتله اداء ایدگز.

۲٤۸) روزه طوتدیغگزده، نفسنی تربیه ایتمك صبره عادتلندرمك، فقیر ومسکینلر حالنی تجربه ایتمه‌کی نیت ایدگز.

۲٤۹) مالگزدن زکات ویردکگزده، جومردلغه عادت ایتمك، صارانلق کبی بوزوق خلقدن نفسنی صاف ایلمك، فقیرلری شادلندرمق، کبی ایزگی نیت ایدگز.

۲٥۰) اسلام قارندشلریله طانشلق ایلمه، مشقتلره عادتلنمك، سیاحت ایدرك عبرتلنمك نیتی ایله فرض اولان حج سفرینه کیدگز.

۲٥۱) پیغمبرلر، (الله‌تعالی‌نڭ صلوات هم سلامی آنلره اولسون) سلفلری حق یوله دعوت ایدر ایچون الله‌تعالی حضرتندن یبارلمش، وجمله‌سی ده جناب اللهڭ حق ایلچیلری وگناهدن پاك بنده‌لری اولدیغندن جمله‌سنی چن کوکل ایله سوگز.

۲٥۲) مبارك دینمز، بو دنیادن آخرته وارەچق طوغری یولمز، حسرت وقتلرنده آستینه کروب صغناچق یرمز، مشقتلرده راحت کورەچك یاردمچیمز، جمله قورقوغلرده امید ایده‌چك اورنمز اولدیغندن؛ هر وقت آنڭ اوزرینه محکم یابشگز.

۲٥۳) ثواب وعذابلر، فائده وضررلر، جمله عمللرمزه اوله‌چق جزالری، اولگی وصوڭغیلرڭ عمللرندن بزه هر وقت خبر ویروب طورمقده اولان حق مرشدمز، قرآن شریفڭ، حق ومبارك کتاب ایدکینه محکم اعتقاد ایدگز.

۲٥٤) دنیانڭ اڭ اغر ساعتی اولان اولم ایسرکلگی حالنده، الملری یکل ایتمکده اولان شریف اسلام دینمزه، آزاو دیشلرگز

ایله یابشوب، هر برسوز واشگزده جناب اللهه تقوالق او زرنده اولگز.

٢٥٥) آخرت الوشلرندن محروم قالمق استه‌مز ایسه‌گز، ایذگو بنده‌لر یولیله یورگز، شبهه‌لی وتهمتلی کمسه‌لره یار اولمه‌گز، بو شیٔ نفسگزه آغر اولماسون دیور اولسه‌گز آلدگزده اولم دینلمش نرسه‌نک کوتوب طوردیغنی اونوتمه‌گز.

٢٥٧) خلقلردن گیزلی طوته‌چق شیلری، جناب اللهدن صورمه‌گز؛ وجناب اللهک رضا اولمیه‌چق شیلرنی خلق ایله معامله ایتمه‌گز.

٢٥٧) مسجد وعبادتخانه‌لره کردکگزده ادب اوزرنده کروب، الله تعالی حضرتینه توبه وتوفیق ایله دعاء ایدگز. وه‌مسجد حرمتنی یباره‌چك شیلردن صاقلانگز.

٢٥٨) اشلرگزك خیر اولمه‌سنی جناب اللهدن صورگز، کوگلگز یوقاردیغی ومبارك وقتلرده دین ودنیا کرکلری خصوصا اوزگزو بالاگز وجمله ذریاتگز، قارنداشلرگز، واستاذلرگز وسزلردن دعاء صورمش کیمسه‌لرگز ایچون ایمان ایله دنیادن کیچمك حقنده دعاء ایله‌گز.

٢٥٩) جمله حاجتلرگزی جناب اللهك کندیسندن طوغری صورگز، دعاء ایلمك ایچون بیلمادکگز دیللرده اولان دعاءلقلری اوقومای، اخلاص کوگلگز ایله بیلدکگز دیل ایله صورگز، وجناب الله ایله ایکی آره‌یه اولك وترکلردن هیچ کیمی واسطه قویمه‌گز، ونذر آیتمه‌گز، فلان شیخ حرمتینه دیه صورمقدن زنهار صاقلانگز، احتمال که خلقلرك «ولی» «تقدیرلرده تصرف ایدوچی» دیه گمان ایلمش ذاتلری جناب الله حضورنده ــ رحمتدن سورلمش بر کیمسه اوله بیلور.

٢٦٠) رسول اکرم طرفندن خبر ویرلمادکی حالده هیچ کیمك سعادتی وشقاوتی ایله شهادت ویرمه‌گز.

٢٦١) کندی اعتقادگزی واعماللگزی رسول اکرم یولینه موافق ایدرگه طرشگزده، باشقه‌لر ایله مشغول اولمه‌گز، هیچ کیمی

„ بد مذهب " „ فرقهء ضاله " و „ كافر " ديه سويلمه‌گز، ديلگزى بويله شيلره عادتلندرمه‌گز.

٢٦٢) جناب اللهك بيورمش فرضلرنى قويمه‌گز، منع ايدلمش اولان شيلرى يانده يورمه‌گز. عالملرى حرمتلى طوتگز، هر وقت كوگلگزى توزوك يورتگز، كوگل توزوك اولسه بتون بدن هم توزوك اولور.

٢٦٣) قران شريف اوقولديغنده، هر نه قدر معناسنى كامل بيلماز ايسه‌گزده، جناب اللهك سوزلرى ديه، حرمت و الوغلامق اوزرنده دكلاگز، چيتلره قارانمه‌گز، ال كيوملرگز ايله اوينامه‌گز.

٢٦٤) قارتلغگزدن مقدم اولان ياشلك كونگزى، خسته‌لكدن الك سلامتلكگزى، فقيرلكدن الك بايلغگزى، شغلدن مقدم ايركنلك ساعتلرنى، وفات اولمازدن مقدم تركلك كونلرگزى، غنيمت بيلوگز.

ذيل

بو رساله‌ده يازلان نصيحتلرك بعضيلرى الوغ كيمسه‌لره تيوشلى اولسه‌ده، سوز مناسبتى كلدكندن آره‌ده يازلدى. قزبالالرك اوزلرينه خاص اولان نصيحتلر، ايكنچى جزءده يازلور.

شعر

فخذ بعلمى ولاتركن الى عملى * ينفعك وعظى ولا تضررك اوزارى
ان الرجال كاشجار له ثمر * فاجن الثمار وخل العود للنار

رضاءالدين بن فخرالدين.

Из фондов Российской национальной библиотеки

قزان‌ده یاڭی آچلغان

١٩٠٨سی
مطبعه
ملت

اوز حرفخانه‌سنده اشله‌نگان خط نسخ‌گه موافق گوزل حرفلری ایله هر تورلی ایری هم‌واق مطبوعات اشلرینی رقابت قابل اولماسلق درجه‌ده یخشی ایدوب اشلیدر.

آدریس:

КАЗАНЬ

Типографія

Миллят

Из фондов Российской национальной библиотеки